

Évközi 23. vasárnap

Mt 18,15–20

A testvér figyelmeztetése

Ezt az evangéliumi szöveget az egyházból való kizárás szövegének, vagy a keresztény figyelmeztetés sorrendjének nevezzük. A figyelmeztetés három lépés: a négy szemközti beszélgetés (15. v.), a két tanú jelenlétében lefolytatott beszélgetés (16. v.) és az ügy feltárása az egyház közössége előtt (17. v.). Talán egy kicsit idegen témának hat, hogy ezután következik egy szakasz a közös könyörgés hatékonyságáról (19–20. v.). Feltehetően zsidó-keresztény körökben alkalmazott gyakorlatról van szó, legalábbis erre lehet következtetni, mert az eltávozott testvért a vámoshoz (17b) hasonlítja. A zsidó adóbérlőket nevezték vámosoknak, és gyakorlatilag kiközösítették őket. Ha azonban jobban megnézzük a javasolt eljárást, akkor inkább arról van szó, hogy a megtévedt testvért nem kiközösíteni akarják, hanem különböző beszélgetések segítségével megnyerni a maguk számára. Erre utal a „ha hallgat rád” háromszor is visszatérő kitétele (15b, 17,17b). Vagyis a beszélgetés nem a szakítást akarja törvényesíteni, hanem inkább egy beavatkozásról van szó, a megtévedt testvér és a közösség érdekében. Ha így nézzük, akkor szerves tartalmi kapcsolatot fedezhetünk fel mind az oldásról és a kötésről szóló mondás (18. v.), mind pedig a közös kérésre vonatkozó szövegek között (19–20. v.).

A vétkeknek mindig van közösségi hatása, vagy azért, mert a közösség ellen irányul, vagy azért, mert a vétkes a közösséggel nem érzi jól magát többé. Úgy tűnik, hogy Jézus és a korai keresztény közösség is reálisan számolt azzal, hogy egy fejlődő közösség és egy fejlődő egyén életében konfliktusok következhetnek be. Ennek orvoslása igen fontos az egyén és a közösség érdekében. Egy jó közösség ugyanis nem teher, hanem védelem. Ezt Keleten, a szolidáris társadalomban sokkal jobban tudták az emberek, mint manapság, ahol a közösség sok esetben csak korlátoz, de nem segít és véd. Az evangéliumrészletből láthatjuk, hogy a közösség nem hagyja magára a problematikus tagját, hanem megpróbál védelmet nyújtani neki. A diszkréció határait fokozatosan tágitva, hiszen másként viselkedik az ember négy szemközt, és másként a nyilván-

nosság előtt. A beszélgetések megerősíthetik a bizalmat a problematikus személyek között.

A vétek nincs megnevezve és konkretizálva, ami arra utal, hogy a közösség egy általános viselkedési normát akar megfogalmazni. A vétkest mint „fekete bárányt” nem akarja azonnal eltaszítani és kiűzni a pusztai magányba, hanem megsegíteni. A közösség a bűntől nem úgy akar megszabadulni, hogy vétkes tagjától megválik, hanem inkább megjavítja azt. Az ősegyházban komolyan vették azt, hogy a tagok vétké a közösség erejét gyengíti. A bűneseteknél a szemtanúk a bizonyítási eljárás miatt voltak szükségesek. Itt lehet, hogy segítenek a meggyőzésben, tehát nem külső szemlélői, hanem aktív résztvevői a beszélgetésnek.

A baj, hogy ezt a szentírási szöveget hosszú időn keresztül a kiközösítés ideológiai alapjának tekintették. A történelmi egyházakba beleszületett tagok nem maguk választották a közösséget, hanem sok esetben a nyelvvel és a nemzetiséggel együtt kapták. Így annak a védelmezését sem élték meg olyan intenzíven, mint az őskeresztény közösségben. Talán a jó szerzetesi közösségben élnek meg leginkább a közösség gyógyító erejét. A civil csoportokban inkább a függetlenség és a be nem avatkozás szempontjai vezetnek az embereket. A félreértett személyi szabadság szentsége olyan erős lett, hogy az egyének nehezen tudnak elviselni mindenféle beavatkozást az életükbe. Még kevésbé tolerálják a hibáikra való figyelmeztetést. Hovatovább már ez a gyakorlat az antiszociális embertípus tömeges méretű kitermeléséhez vezet. Mindenki úgy védi a szabadságát, mintha a magány várába való visszavonulás az emberi kiteljesedés legfőbb feltétele lenne. Ez a szöveg olyan környezetben született, ahol az emberek testvérnek tekintették egymást, és egymásról feltételezték a jóindulatot és nem az ellenséges magatartást preconcepcionálták. Ezért ennek a gyógyító beszélgetéssorozatnak az alkalmazása manapság még nagyobb körülményt igényel. Csak akkor van esélyünk arra, hogy beavatkozásunk sikerrel jár, ha az érintett maga tapasztalja a jóindulatunkat, amelyet értékesebbnek tart, mint a beszélgetés okozta fájdalmat.

A zárkózott testvér imája

Jézusom, áldj meg engem, és gondoldj rám, mert egyedül vagyok. A szívem összezugsugorodott kemény szívektől. Bezárult, mert elhitte a gonosz játékait a világban. Áldj meg engem. Körülnéztem és lát-

tam, hogy nem vagyok egyedül. Körülnéztem és észrevettem, hogy másoknak is összeszorult a szíve. Körülnéztem és megdöbentem a szeretetre éhes szemektől. Magamat láttam bennük, testvéreket gyűjtöttem magam köré. Testvéreket, akikkel szeretetből formáljuk egymást. Nem indulatok, hanem az igazság által. Összekapcsoljuk életünket, felelősek vagyunk egymásért. Egymás szíveinek orvosai vagyunk, sérüléseinket bekötözve már tudunk adakozni szeretettedből. Áldj meg engem, Uram, hogy büszkeségemet elfelejtve meg tudjam tenni az első lépéseket a körülöttem élők felé. Amen.